NIVAs deltakelse i overvåking i ferskvann i dag

Nasjonale programmer

- Sur nedbørovervåking i innsjøer
- Kalkingsovervåking i innsjøer og utvalgte vassdrag
- Overvåking av elvetilførsler og direkte utslipp til norske kystområder-RID
- Biomangfoldovervåking (primært to referansevassdrag)
- Miljøgiftovervåking av sedimenter og fisk i innsjøer (metaller og utvalgte POPs)

Regional og lokal overvåking

- Eutrofieringsovervåking (mange aktiviteter, men ikke koordinerte)
- Miljøgiftovervåking (resipienter fra gruver, annen industri)

Overvåking i ferskvann - utfordringer

Dagens overvåking:

- Er fragmentert mtp ansvarsforhold og design
- Har stor variabilitet i prøvetakingsfrekvens og parametervalg
- Er ikke nedbørfelt spesifikk
- Har ned-prioritert eutrofieringsovervåking, noe som har medført at vi i dag ikke har datagrunnlag for representative og pålitlige nasjonale oversikter
- Mange av de vannforekomstene som karakteriseringsprosjektene definerer som ”at risk” er eutrofierte lokaliteter som krever operasjonell overvåking
- Er generelt av altfor lite omfang til å gi tilstrekkelig utsagnskraft og grunnlag for beslutninger om nødvendige tiltak- overvåking er ’billig’ i forhold til gjennomføring av tiltak
- Fremskaffer i liten grad data fra upåvirkede vannforekomster, noe som skaper problemer i forhold til beskrivelse og overvåking av referansetilstand

Overvåking ferskvann - hva bør gjøres relatert til kravene i Rammedirektivet for vann?

- Omlegging til nedbørfeltbasert, harmonisert og helhetlig overvåking med felles design for hele landet, men forskjellig mtp type overvåking:
- To typer overvåking:
  - Oversiktsovervåking (surveillance monitoring) for vannforekomster som ikke er ”at risk”, der alle elementene overvåkes ofte nok til å fange opp signifikante endringer (trender), inkl. effekter av klima
  - Operasjonell overvåking for vannforekomster som er ”at risk”, der sensitive elementer for den/de aktuelle belastningene overvåkes ofte nok til å gi et akseptabelt grunnlag for beslutninger om tiltak, og til å fange opp effekter av tiltak

NIVA

Overvåking ferskvann - hva bør gjøres relatert til kravene i Rammedirektivet for vann?

- Behov for godt organisert, sammenlignbar og kostnadseffektiv prøvetaking og analyser, inkludert overvåking av belastninger
- Behov for modernisering og automatisering av overvåkingsmetodikk (sensorer, satelitter, billedanalyse), og for et nytt biologisk basert klassifikasjonssystem for økologisk status
- Behov for rask informasjonsflyt av overvåkingsresultater mellom relevante aktører, samt tilrettelegging av relevant informasjon til publikum
- Behov for alle relevante departementer involveres i overvåkingen; at ressursene samordnes og er tilstrekkelige ut fra kravene i Direktivet. Overvåkingen må ses som en integrert del av nedbørfeltdistriktenes handlingsplaner